

Peygamberler, Allah katında seçilmiş, Allah-u Teala'nın seçkin kullarıdır. Ve Allah-u Teala'nın sadakat, ismet ve her türlü güzel vasıfları kendilerinde bulunduran kişilerdir. Allah Azze ve Celle, Peygamberlerin insani yönünü bizlere göstermek için Yunus Aleyhisselam'ı Kur'an-ı Kerim'de bizlere anlatıyor.

Yunus Aleyhisselam'ın kavmi, Ninova diye anılan diyarın insanlarıdır. Bu, Kur'an-ı Kerim'de Saffat Suresi'nde bizlere Allah-u Teala tarafından bildirilmiştir. *“Onu 100.000 kişiye Peygamber olarak gönderdik. Hatta artıyorlar.”* Ayet-i Kerime'de de belirtildiği üzere.

Bu diyarın insanları da zengin topraklarda yaşıyorlardı ve altın onlar için çok değerliydi. Bu kavmin halkı da bu zenginlikten dersini almıyor, nasibini almıyor ve kibir içerisinde yaşıyorlardı. Allah Azze ve Celle de murad ediyor, Yunus Aleyhisselam'ı bu kavmin içerisinde yaşıyor.

Her gün bıkmadan, usanmadan, geri adım atmadan Allah Azze ve Celle'nin birliğini ve büyüklüğünü onlara anlatıyor. Yunus Aleyhisselatü Vesselam çok fazla gayret ediyor ümmeti için. Selim'in de bahsettiği üzere Efendimiz Aleyhisselatü Vesselam'ın ümmeti için nasıl ağlıyorsa inanın Yunus Aleyhisselam da kendi ümmeti için o şekilde ağlıyor. 33 senelik bir tebliğden bahsediyoruz. Durmadan yorulmadan gayretle geçen 33 yıldır. Resulullah Aleyhisselatü Vesselam'dan sonra gerçekten kavmi için en fazla dua eden peygamberin Yunus Aleyhisselatü Vesselam olduğunu söyleniyor.

Yunus Aleyhisselatü Vesselam kendi kavmi içerisindeki en iffetli, en güzel kişiydi. Hiçbir zaman kendisine iftira dahi atılmamıştır. Her zaman kelamının güzelliği, dürüstlüğü ile gerçekten maddeten ve manen tertemiz olmasıyla biliniyor.

Kavmi için sürekli dua ediyor, kavminin hidayete ermesi için gayret ediyor, onlara tebliğde bulunuyor. Kavmini müjdeliyor ancak kavmi de ısrarla diyorlar ki: *“Ey Yunus, bizler bir araya geliriz ve seni döveriz. Hatta sana zulmederiz.”* Bir türlü hidayet onlara nasip olmuyordu.

Hikmet olacak ya, Allah-u Teala da bizlere gösterecek. Hiçbiri hidayete eremiyor. Hidayetten nasiplerini de alamıyorlar. Yunus Aleyhisselam da en nihayetinde insandır. Hayatın çetin ve ıstırap dolu hali kendisine ağır geliyor ve kendisine başarısızlık adde diyor.

Diyor ki: *“Ben nasıl başaramam? Yani bir insan da hidayete eremez mi? Ben nasıl bir kulum? Nasıl günahkar bir kulum? Acaba Rabbim beni sevmiyor mu? Sen başaramazsın ey Yunus.”* Ne kadar da zor bir kelam. O kelama kadar aslında bir problem yok. Ta ki *“Rabbim beni sevmiyor mu?”* deyinceye dek. Burası önemlidir.

Yunus Aleyhisselam'a Allah-u Teala sevgisini gösterecek. Ancak bu, Yunus Aleyhisselam'ı çileye sokarak, imtihan ederek olacak tabii ki.

Yunus Aleyhisselam bu kavmine diyor ki: *“Ey kavmim, ben size Allah-u Teala'yı anlattım. Sizler Allah-u Teala'yı bilmediniz. Size Nuh Aleyhisselam'ı anlattım. Ondan ders çıkarmadınız. Sizlere diğer peygamberleri anlattım. Onlardan da ders çıkarmadınız. Siz madem ben içinizdeyken hidayete ermiyorsunuz, artık ilahi bir azap size gelecek. Çünkü ben sizden ayrılacağım.”* Allah Azze ve Celle, bir kavmin içinde bir peygamber varken onlara azap etmez.

Yunus Aleyhisselam başarısızlık, öfke, kızgınlık, ne yapacağını bilmez bir haldeyken onu bilmediği diyarlara götürüyor ayakları ve kavmini terk ediyor. Nereye gideceksin ki ey Yunus? Allah Azze ve Celle seni tutar, seni asla bırakmaz. Seni ne kendi haline ne de nefesine bırakır. Allah Azze ve Celle seni seçmiştir.

Yunus Aleyhisselam kavminden ayrılıyor. O ne kadar kavminden kaçarsa kaçsın, Allah-u Teala da Yunus Aleyhisselam'ın kavmine yaklaşıyordu. Yunus Aleyhisselam, Allah-u Teala'nın emrinden kaçıyor ama Allah-u Teala kendi emirlerini o kavmin kalplerine nakşediyordu.

Öğle vakti kavminden ayrılmıştı ve daha bir vakit bile geçmemişti. Yani ikinci vakti olduğu an Yunus Aleyhisselam'ın kavmine bir ateş düştü. İleri gelenlerden bir zat-ı muhterem dedi ki: *“İçinizde peygamber yokken sizi Allah'ın gazabından kim kurtaracak?”* Tabi bir anda çok korktular, tedirgin oldular. Bu tedirgin olmalarının hali de, bulundukları diyarın üzerine karanlıkların gelmesi, etlerinin benizlerinin solması da rivayet ediliyor.

Tabi korku halinde tedirgin olarak malum zata doğru yaklaşıyorlar ve panik içinde zata soruyorlar: *“Şimdi biz ne yapmamız gerekiyor?”* O zaman cevaben diyor ki: *“Vallahi bilmiyorum. Eğer Allah-u Teala azap getirecekse, ne zaman geleceği bilinmez. Ama muhakkak o çok şiddetli gelir.”*

Halk tabii bir anda kendilerine geliyor ve kendi kendilerine soruyorlar: *“Şimdi bundan nasıl kurtulacağız?”* Yunus Aleyhisselam'ın 33 sene boyunca anlattığı o cümleler, yapmış olduğu o nasihatler, o gün bir saat içerisinde, bir vakit içerisinde Allah Azze ve Celle'nin murad etmesiyle herkesin aklına, kalbine ve diline geliyor.

Önce diyorlar ki: *“Tövbe edelim. Kimin kimde malı varsa onu versin. Kimin kimde kul hakkı varsa acil bir şekilde helalleşsin. Kim kimin tarlasını gasp etmişse hemen tarlasının sınırını düzeltsin, hakkını geri versin. Kim birinin eşyasıyla, malzemesiyle, kayasıyla ev yaptıysa gitsin onunla helalleşsin. Rızası olmayandan (aldığının) bedelini ödesin. Kimin kimin üzerinde kan davası varsa helalleşsin.”*

Yani anlayacağımız o halde, o kavme 'Ümmet-i Yunus' olma bilincini Allah-u Teala o bir vakitte öğretiyor. 33 yılda Allah-u Teala'nın peygamberinin anlattığı kelimelerin tamamı, Allah-u Teala'nın murad etmesiyle bir saatte hepsinin kalbine nakş oluyor. Ve bu şekilde bu kavim tövbe ediyor. Onları da kurtaran bu oluyor. Azap toplu halde üzerlerine gelmesin diye oturuyorlar, hep birlikte tövbe ediyorlar. Tabi eğer bir peygamber bir kavmi azapla tehdit ederse, o kavmin azaptan kurtulmasının yegane şartı da toplu halde tövbe etmeleridir. Kavmi, tövbelerini kendilerini terk eden Yunus Aleyhisselam'ı vesile alarak kılıyorlar. O da güzel bir detaydır.

Yunus Aleyhisselam kavminden uzaklaştığı vakit Cebrael Aleyhisselam geliyor ve ona soruyor: *“Ey Yunus, nereye kaçırıyorsun?”* Yunus Aleyhisselam cevaben diyor: *“Beni dinlemediler. Onlardan Allah-u Teala'ya kaçırıyorum ey Cibril.”* Bu kelam, en kritik kelam oluyor. Çünkü eğer Yunus Aleyhisselam bu kelamı etmemiş olsaydı, şüphesiz helak olacaktı. Kaçmak, (normalde) tercih edilen bir yol değil. Elbette Allah Azze ve Celle'nin işiydi bu. Şüphesiz ki kimse O'nun kadar ince hesap yapamaz.

Yunus Aleyhisselam bir gemiye biniyor. Gemi açıldıkça hava bozuyor. Hava bozdukça fırtına çıkıyor. Gemidekiler bu fırtınadan kurtulmanın türlü türlü yollarını, yani çözüm arıyorlar. Sorunu çözmeyi arıyorlar ama bunların adetleri gereği, gemide uğursuz birinin olduğuna inanıyorlar. Ve kesinlikle ve kesinlikle bu uğursuzu bulurlarsa fırtınadan kurtulacaklarına inanıyorlar. Efendisinden kaçan bir köle... Aradıkları bu.

Köleyi arıyorlar, bulamıyorlar. En son kura çekmeye başlıyorlar. Kura'da ilk etapta Yunus Aleyhisselam çıkıyor. Ancak gemi ahalisi onun bir köle olmadığına inanıyor. *“Tekrar kura çekelim”* diyorlar. Tekrarlıyorlar. Tekrar Yunus Aleyhisselam çıkıyor. *“Tamam, son bir kez daha*

yapalım” diyorlar. Üçüncü kere de kurayı tekrarlıyorlar. Yunus Aleyhisselam çıkınca, bu sefer Yunus Aleyhisselam diyor ki: *“Tamamdır. Siz bana dokunmayın, ben kendi halimi anladım.”*

Rabbim kesinlikle beni tutar diyen Yunus Aleyhisselatü Vesselam, Allah-u Teala'ya teslim oluyor. *“Sana teslim oldum ya Rabbil Alemin. Beni siz denize atmayın, ben kendimi denize atarım”* diyor. İşte bu sefer de iman zamanı. Yunus Aleyhisselam'ın kemalete ermeye ihtiyacı vardı.

Allah Azze ve Celle de büyük bir balık olan 'Hud'u yarattı. Bu balık sadece Yunus Aleyhisselam için yaratılıyor. Böyle bir balık aslen yok. Ama yaratıldıktan sonra yılın belli zamanlarında sadece gün yüzüne çıkıyor, denizin en karanlık yerlerinde yaşıyor. O gün Yunus Aleyhisselam için yaratılan bu balık gün yüzüne çıkartılıyor ve Hud o günden beri şeref ve izzet sahibi oluyor. Gerçekten bir balık şeref ve izzet sahibi oluyor. Çünkü peygamberi misafir etmiştir.

O günden beri de Yunus Aleyhisselam'ın zikriyle meşgul oluyor. Yeryüzündeki tüm balıklar Huud'u ziyaret ediyorlar. Selim'in de bahsettiği gibi, balıkların haccı mı olur? Allah Azze ve Celle'nin murad etmesiyle her şey mümkündür. Bir balık ki, yalnızca bir peygamberi misafir etmesinden dolayı kıyamete dek bu böyle devam edecektir.

Yunus Aleyhisselam artık Huud'un misafiridir. Ve yalnızlık... Bu Saffat Suresi'nde Allah-u Teala bizlere şöyle bildirmiştir: *“Kavmi kendisine inanmayınca öfkeyle onlardan uzaklaşmış, yüklü bir gemiye binmiştir. Çekilen kura neticesinde kaybedenlerden olmuş ve kendisini bir balık yutmuştur.”*

Tasavvufi bir çilenin tüm şartları artık var. Yunus Aleyhisselam'ın çilehanesi artık Huud'un karnıydı. Bu çilede yaşanacak olan bir aydınlanma olacaktı. Tabii ki ilk şart Allah Azze ve Celle'yi zikretmekti. Allah-u Teala'yı zikretmeyen bir kalp yosunlaşır. Her kalp yosunlaşır. Ve yosunlaşan kalp de kendini kaybeder.

Dedemiz Yunus Aleyhisselam da, dedemiz Adem Aleyhisselam gibi ve cümle peygamberler gibi önce *“La ilahe illallah”* demiştir. Ben dahil hiçbir şey yoktur, ancak Allah vardır. La ilahe illallah. *“La ilahe illallah”* demeyen hiç kimse kendini itiraf edemez. Ve kendini ispat edemez. Hiçbir kul veyahut peygamber *“Ente Sübhaneke”* demeden Allah Azze ve Celle ona izzet ve şan nasip etmez.

(Diyor ki:) *“Allah-u Teala, çünkü sen ancak zikredilmeye layık olan Allah'sın ve ben La İlahe İllallah dedim. Bütün zerremden sıyrıldım, bütün nefsimden sıyrıldım, bütün var olan dünyevi halimden sıyrıldım Ya Rabbi. Ancak seni her zerremle Rab olarak kabul ettim. Bu nefis bana o kadar zulmetti ki beni hataya düşürdü. Beni hataya düşürdü, beni aciz etti. Gerçekten aciz kaldım. Ve çok az kalmıştı ki ben zalimlerden olacaktım. Ben zalimliği terk ettim, seni tesbih ettim... ve bu kabulün sayesinde ben seni buldum Ya Rabbi.”*

Yunus Aleyhisselam'ın 33 senede tanıdığı Allah Azze ve Celle ile, Huud'un karnında geçirmiş olduğu 40 günde tanıdığı Allah Azze ve Celle çok farklıydı.

Allah Azze ve Celle, nasıl Resul-i Ekrem Efendimiz Aleyhisselatü Vesselam'a Miraç'ta, Arş-ı Alâ'da kendini en güzel şekilde, en güzel vasıfla tanıttıysa, Yunus Aleyhisselam'a da balığın karnında bizim bilmediğimiz, akledemediğimiz her türlü vasıfla kendini tanıtmaya kudretini bahşetmiştir.

En nihayetinde bu bir imtihandı. Çok ağır bir imtihandı. Ancak mükafatı, bütün alemlerdeki sırlardan öte bir sultanlığa dönüşmüştü.

Bakın biz insanlar da hayatımızda ne yaparsak yapalım, belki çok başarısızlıklar görürüz. O kadar çok başarısızlıklar görürüz ki... Ama en küçük bir çile ve bu çilenin karşılığında büyük bir yöneliş, belki de bin yıl ömrümüz varsa o bin yılda yapamayacağımız şeyi (başarmamıza vesile olur); Allah Azze ve Celle, Yunus Aleyhisselam gibi kırk günde bütün âlemin fethini hazırlayacak bir insana (bizi) dönüştürebilir.

Bu çile; sabır, sadakat ve karşılığında her kapıyı açacak fethin kelimidir. Sonra da Rabb'ül Alemin (Allah-u Teala) Yunus Aleyhisselam'ı kabul etti. Yunus Aleyhisselam'ı kabul etti. Ne kadar güzeldir değil mi Allah-u Teala'nın kabul etmesi? O'nun kabul etmesi kadar dünyada güzel hiçbir şey yoktur. Ve kabul edilmenin nişanesi olarak Yunus Aleyhisselam hürriyetine kavuştu.

Nefs hapistir. Kalbimiz ise hapistir. Aklımız hapistir. Ne zaman ki bir insan *“Lâ ilâhe illâ ente Sübhâneke innî küntü mine'z-zâlimîn”*... eğer bunu doğru derse, kalbi beraat eder. Hapisten çıkar. Akli hapisten çıkar. Nefsi dünyanın hapsinden çıkar. Ahirette muhakkak kurtuluşa nail olur.

Bu da Enbiya ve Saffat surelerinde Allah-u Teala şöyle buyuruyor (mealen): *“Eğer Yunus Allah'ı tespih edenlerden olmasaydı, insanların tekrar dirileceği kıyamet gününe kadar o balığın karnında kalacaktı.”* Fakat o, *“Senden başka ilah yoktur, şüphesiz ben zalimlerden oldum”* demiş. Ardından duası kabul edilerek Allah'ın rahmetiyle güçsüz bir halde balığın karnından çıkarılmış, kendisine gölge yapması için yanında kabak cinsinden geniş yapraklı (yaktîn) bitkisi yaratılmıştı.

E tabi bu kurtuluştayken, emredilen balık nazik bir şekilde Yunus Aleyhisselam'ı kabak bitkisinin yanına bırakıyor. Burada kabak bitkisini birazcık anlatmak isterim. Birkaç önemli husus var. İnsanoğlu -Allah uzak etsin, Allah göstermesin- çok zor durumda kaldığında sadece yaşaması için bir bitkiye ihtiyacı olsa, bu bitki kabak bitkisidir. Ve Rabbül Alemin, Yunus Aleyhisselam'a kabak yemesini ve suyunu sıkıp içmesini emrediyor.

Burada başka bir detay: Yunus Aleyhisselam'ın kavmi akıl kavmidir. Aklen bunları anlayabilsinler diye Allah-u Teala, Yunus Aleyhisselam'a her aşamasını aklın imana ereceği şekilde yapmıştır. Bu sebeple de iyileşmesi zaman almıştır.

Bunu şöyle bir örnekle anlatalım. Allah-u Teala, Eyüp Aleyhisselam'a asasını yere vurmasını ve çıkan o suyu içip bir kısmıyla da yıkanmasını emrediyor. Ve tabi bu da (iyileşme süreci) bizim zamanımızda belki 5 dakikaya tekabül ediyor. Yunus Aleyhisselam 40 gün balığın karnında kalıyor. 40 günde iyileşiyor. 60 günde de kavmine ulaşıyor. Bu bile, sadece aklen bir insanın tam sıhhate ne kadar (zamanda) ulaşabileceği ile ilgili kavramlardır.

Yunus Aleyhisselam sıhhatine tekrar kavuştuktan sonra, kavminin akıbetini merak ettiği için kavmine doğru yola çıkıyor. Yaklaşmadan önce de, o da (emanetine sahip çıkma) sorumluluğunun bilinciyle dağ başında gördüğü çobana şu soruyu soruyor:

Diyor ki: *“Burada Yunus diye biri vardı.”* Çoban diyor ki: *“Evet vardı. Kavminden kaçandan bahsediyorsun değil mi?”* Yunus Aleyhisselam diyor: *“Evet o idi. Bir hata etti. Kavminden uzaklaştı. Peki, kavminin akıbeti ne ola?”*

Çoban ise diyor ki: *“O gittikten sonra Allah Azze ve Celle onlara merhamet etti. Azabını da onlardan kaldırdı. Çünkü onlar tövbe ettiler. Yunus Aleyhisselam'a olan özlemlerini Allah-u Teala'ya arz ederek tövbe ettiler.”* Yani Yunus Aleyhisselam'ın kavmi Allah Azze ve Celle'ye öyle ibadet ediyor ki ve ibadette o kadar iyi seviyeye geliyorlar ki, peygamberlere mahsus olan, geceleyin yapılan teheccüd namazını bile yapar hale geliyorlar.

Bu da yine Yunus ve Saffat surelerinde Allah-u Teala bize şöyle bildiriyor: *“Yunus'un kavmi iman etmiş, başlarına geleceği bildirilen azaptan kurtulmuştur. Bir süre daha nimetlerden faydalanarak yaşatılmıştır.”*

Tabi Yunus Aleyhisselam'ın duasının (kabulünü) hızlandıran, aslında onun kavminin kendisiydi. Gerçekte olan, Yunus Aleyhisselam'ın aşk ve şevkle Allah-u Teala'ya yönelmesiydi. Tövbесinin kabul olmasını hızlandıran ise, 33 yılda hidayetlerine vesile olamadığı kavmin Allah-u Teala'ya toplu halde tövbe etmesi ve Yunus Aleyhisselam'ın Allah katındaki izzet ve şerefini (bu durumun) o kadar arttırmasıydı.

Allah Azze ve Celle gerçekten çok merhametlidir. İşini en güzel şekilde görendir ve kavmi birbirine en yakın eyleyendir. Peki, Yunus Aleyhisselam'ın hayatından almamız gereken dersler nelerdir?

Hayatta hiçbir şeyden kaçmamak lazımdır. Hiçbir şeyden uzaklaşmamak lazımdır. Başımıza bir iş geldiği zaman her şeyi bırakıp Rabbül Alemin'i en güzel şekilde zikretmemiz gerekiyor. Allah-u Teala'dan en güzel şekilde isteyip ve anlamamız gerekiyor ki, bütün hayat bizlerin yükseltilmesi için bir anda bizlere hizmet etmeye başlayacaktır. Yeter ki samimi olalım.

Allah Azze ve Celle insana, *“Yani ben Rahman'ım, ben Rahim'im”* diyor. Bize karşı azap edici değildir. İnsanın içinde eğer 'ümmeti' bir ruh varsa, ona hiçbir şekilde azap gelmez. Ancak insanın içinde şeytani bir nefis varsa, o insan kendini azaba müstahak eder. Allah kimseye azap etmez.

Allah kuluna hiçbir zaman taşıyamayacağı yük yüklemez. Onu her yükten kurtarır ve bu dünya imtihanı kolay geçsin diye Allah-u Teala, insanın kendisine sığınacak yollar yaratır. O bizi bize bırakmamıştır. Bize her zaman sahip çıkmıştır. İnsan da Rabbine sahip çıkması gerekmektedir. O zaman Rabbim onu dünyada ve ahirette de şerefli kılar. İzzetli kılar, nurlu eyler. Allah'a sahip çıkmak lazımdır.